

7. ÚZEMNÉ USPORIADANIE CIRKVI NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je predstaviť organizačné usporiadanie Katolíckej cirkvi na Slovensku. Oboznámiť koľko je diecéz a kde sídlia diecézni biskupi. Spolu s tým je vhodné oboznámiť s cirkevnými inštitúciami, ktoré majú značný vplyv na život v Slovenskej cirkevnej provincii. A prípadne oboznámiť so štatistickými údajmi veriacich na Slovensku.

Obsah

Slovenská cirkevná provincia bola zriadená pápežom Pavlom VI. v r. 1977. Hranice tejto Slovenskej cirkevnej provincie boli od toho roku totožné so štátnymi hranicami Slovenskej republiky. V roku 1995 bola pápežom Jánom Pavlom II. táto Slovenská cirkevná provincia rozdelená na dve samostatné *Cirkevné provincie Slovenska*:

- *Bratislavsko-trnavská cirkevná provincia* (západná), do ktorej patrí Bratislavsko-trnavské arcibiskupstvo a biskupstvá nitrianske a banskobystrické. Metropolitom je trnavsko-bratislavský arcibiskup.
- *Košická cirkevná provincia* (východná), do ktorej patrí Košické arcibiskupstvo a biskupstvá spišské a rožňavské. Metropolitom je košický arcibiskup.

Slovensko je tak rozdelené na 6 rímskokatolíckych diecéz:

- Bratislavsko-trnavská arcidiecéza (biskupské sídlo v Trnave)
- Nitrianska diecéza (biskupské sídlo v Nitre)
- Banskobystrická diecéza (biskupské sídlo v Banskej Bystrici)
- Spišská diecéza (biskupské sídlo v Spišskom Podhradí)
- Rožňavská diecéza (biskupské sídlo v Rožňave)
- Košická arcidiecéza (biskupské sídlo v Košiciach)

(Pozn.: Uvažuje sa o novom prerozdelení Slovenskej cirkevnej provincie a to na základe toho, aby prerozdelení biskupské sídlo bolo približne v strede diecézy.)

Na východnom Slovensku existujú ešte dve gréckokatolícke biskupstvá (eparchie):

- Prešovská gréckokatolícka eparchia (biskupské sídlo v Prešove)
- Gréckokatolícky apoštolský exarchát Košice (biskupské sídlo v Košiciach)

Všetci slovenskí rímskokatolícki i gréckokatolícki diecézni i pomocní biskupi sú začlenení do **Konferencie biskupov Slovenska**, ktorá bola zriadená po vzniku Slovenskej republiky v r. 1993. Jeden z diecéznych biskupov je zvolený na určité funkčné obdobie za

predsedu Konferencie biskupov Slovenska, aby zastupoval katolíckych biskupov vo vzťahu k štátnym, spoločenským a iným náboženským inštitúciám. Konferencia biskupov Slovenska má svoje sídlo v Bratislave.

V Bratislave má tiež svoje sídlo diplomatický reprezentant pápeža a Svätej Stolicy pri Slovenskej republike. Tohto diplomatického zástupcu v hodnosti arcibiskupa nazývame *nuncius* a jeho sídlo nazývame *nunciatúra*. Jeho postavenie je na úrovni veľvyslanca a v niektorých štátoch (ako napríklad i v Slovenskej republike) býva *nuncius* dekanom (lat. *decanus* – vedúci; doyenom) diplomatického zboru veľvyslancov, ktorí sú akreditovaní pri vláde danej krajiny.

Na Slovensku v r. 2000 bolo:

- 5 rímskokatolíckych kňazských seminárov (Bratislava, Nitra, Badín, Spišská Kapitula, Košice) a 1 gréckokatolícky (Prešov). Možnosť štúdia teológie je na štyroch vysokoškolských teologických fakultách (Bratislava, Bratislava – Alojzianum, Košice, Prešov);
- 10 cirkevných materských škôl
- 85 cirkevných základných škôl
- 31 cirkevných gymnázií
- 20 stredných odborných škôl
- 1 Katolícka univerzita so sídlom v Ružomberku, ktorá má pedagogickú, filozofickú a teologickú fakultu

Na Slovensku pôsobia viaceré katolícke knižné vydavateľstvá a masmediálne inštitúcie. Medzi ne patrí napríklad *Spolok sv. Vojtecha* so sídlom v Trnave, ktoré týždenne vydáva *Katolícke noviny*, náboženské vydavateľstvá Dobrá kniha, Lúč, Serafín, Don Bosco. Na Slovensku pôsobí aj jedno evanjelizačné rádiové LUMEN so sídlom v Banskej Bystrici.

Na Slovensku podľa údajov Ministerstva kultúry SR a Štatistického úradu SR v r. 2003 mali jednotlivé cirkvi a náboženské spoločenstvá počet veriacich:

Rímskokatolícka cirkev:	3 708 130
Evanjelická cirkev a. v.:	372 858
Gréckokatolícka cirkev:	219 831
Reformovaná kresťanská cirkev:	109 735
Pravoslávna cirkev:	50 363

Evanjelická cirkev metodistická:	7 347
Apoštolská cirkev:	3 905
Bratská jednota baptistov:	3 562
Cirkev bratská:	3 217
Židovské náboženské obce:	2 310
Starokatolícka cirkev:	1 733
Cirkev československá husitská:	1 696